

Maturitní zkouška z dějepisu formou argumentace

*„Dějepis by tak měl podle autorů pilotního projektu (Dějepis+) vést hlavně k rozvoji **kritického myšlení a práci se zdroji informací**, měl by zahrnovat prvky **mediální výchovy a výchovy k občanství**.“*

Novinky.cz (17. 5. 2021)

1) Popis pedagogické aktivity

Předkládaná aktivita, kterou pro tento účel nazývám „**Maturitní zkouška z dějepisu formou argumentace**“, byla vyvinuta jako součást reformy učebního plánu na našem gymnáziu (Gymnázium J. K. Tyla v Hradci Králové). Tento proces započal v roce 2017 v prvních ročnících. Změny vyvrcholily v roce **2020**, kdy první žáci maturovali dle nového učebního plánu (níže popisovaným způsobem).

Vlastní maturita z dějepisu reaguje na mnohaletý problém výuky (nejen) dějepisu v České republice. Tím je rozpor mezi mnohdy již progresivním způsobem výuky dějepisu v hodinách na jedné straně a stále převažujícím způsobem ověřování, založeném na memorování sumy faktografických údajů bez jejich funkčního využití. Tento problém se týká jak maturitních zkoušek, na které jsme se zaměřili na naší škole, tak například většiny středoškolských soutěží, přijímacích zkoušek na VŠ i průběžného hodnocení při vysokoškolském studiu.

Tuto skutečnost neřeší ani instituce a programy, které jsou jinak velmi úspěšné při tvorbě a nabízení progresivních metod výuky dějepisu.

Maturitní zkouška z dějepisu formou argumentace přináší našim žákům především skutečně systémový přístup ke kritickému myšlení, jako nástroji reflexe současného světa. Aby tímto způsobem mohli maturovat, musí se tímto způsobem i učit a musí být tímto způsobem průběžně hodnoceni.

Určitě se nestanou všichni naši žáci po absolvování výuky dějepisu na naší škole brilantními debatéry, ale každý z nich, včetně těch, kteří z dějepisu nematurují, naprosto bezpečně ví, co to kritické myšlení je, k čemu slouží, proč je jedním z paradigmat naší civilizace a proč je na něm závislá demokracie a lidská svoboda.

Podrobný popis výuky i maturitní zkoušky naleznete v další části tohoto textu.

2 a 3) Podrobný popis časového rozložení a charakteristika a počet zúčastněných žáků

Zatímco dějepis v prvním a druhém ročníku absolvují všichni žáci školy (150 žáků v ročníku), dějepis ve třetím a čtvrtém ročníku, kde je hlavní těžiště našeho argumentačního přístupu k výuce, absolvuje cca 80-90 žáků, kteří si volí společenskovědní blok. Pro vlastní maturitu z dějepisu se rozhoduje každoročně 20-30 žáků.

Z výše uvedeného plyne, že žáci, účastníci se této „aktivity“, nejsou ničím specifičtí. Jedním z principů, se kterými jsme k novému pojetí výuky i maturit přistupovali, byl požadavek, aby byl program přístupný každému gymnazistovi, který na naší škole studuje a zvolí si společenskovědní zaměření.

4) Podpora aktivity jinou cenou nebo grantem.

Naše aktivita nebyla podporována žádnými finančními prostředky z veřejných ani soukromých zdrojů. V roce 2020 jsme se chtěli zapojit do projektu Symposia – Umění demokratické diskuse, který byl údajně na kritické myšlení zaměřen. Nicméně naše škola vybrána nebyla.

Naši aktivitu jsme ovšem úspěšně prezentovali na podzim 2020 (po prvních „argumentačních“ maturitách) na neformálním setkání 11 „spřátelených“ gymnáziích z celé České republiky.

Na závěr úvodu

Je možné, že naše „aktivita“ bude z Vašeho programu vyřazena, neboť nespĺňuje kritérium „nadstandardu“ s ohledem na „běžný“ způsob výuky na naší škole. Popisovaný způsob výuky absolvují všichni žáci, kteří na gymnáziu studují dějepis celé čtyři roky a maturitu formou argumentace skládají všichni žáci, kteří si dějepis jako maturitní předmět vyberou.

Nicméně jsem chtěl využít této příležitosti přinejmenším proto, abych zjistil, jak se Vaše instituce staví k problémům výuky nejen dějepisu v našem vzdělávacím systému.

Pokud by členové správní rady vaší nadace nebo jiní zainteresovaní usoudili, že je na našem přístupu k výuce či „argumentačních“ maturitách něco inspirativního, rádi se s kýmkoli o naše zkušenosti podělíme.

V současné době připravujeme na naší škole další aktivitu, PROJEKT 21. Jedná se o integraci společenskovedních předmětů (dějepis, zeměpis ZSV) do jednoho s akcentem na projektový způsob výuky.

A) Popis přístupu k výuce:

Struktura „argumentačního“ přístupu k výuce

- Co si myslím?
- Proč si to myslím?
- Čím to dokládám?
- (Kde jsem to našel?)

TEZE: Stanovisko, které zastávám/vyvracím

ARGUMENT/TVRZENÍ: tvrzení, jimž stanovisko vysvětluji/zpochybňuji

DŮKAZ: to, čím je argument/tvrzení podepíráno/dokládáno

ZDROJ: místo, kde si může kdokoli ověřit platnost důkazu

Klíčový předpoklad:

- 1) výše zmíněný přístup musí žáci „vidět“ i během výuky, nikoli pouze u výstupů (písemky, zkoušení, maturity, ...)
- 2) s výše zmíněným přístupem se musí setkávat opakovaně

• Základem kritického myšlení při posuzování historie i současnosti je nalézání tvrzení opřených o důvody a doložených důkazy/fakty.

• Je nutné vycházet ze skutečnosti, že žáci již chronologický přehled dějin slyšeli, ale nemají ho upevněn. Proto by konkrétní data a fakta měla být používána jako doklad/důkaz/příklad obecnějších charakteristik, trendů a souvislostí (pochopí význam dat a faktů). Důraz je proto

nutné klást především na volbu vhodných zdrojů (učebnice, text, mapa, primární zdroj, ...) a jejich využívání než na jejich memorování. Při jejich zpracování si žák vytvoří logické struktury, které si snadněji zapamatuje.

- Výstupem jednotlivých témat/tematických celků jsou časoprostorové mapy, časové osy, myšlenkové mapy, komparativní tabulky aj, které vedou k uspořádání souvislostí.
- Žáci jsou cíleně vedeni k zaujímání vlastního postoje k historickým fenoménům (viz klíčový problém u každého z témat).
- Žákům jsou při probírání dílčích témat předkládány analogie ze současnosti (např. athénská demokracie x současné referendum).
- K výuce historie je třeba přistupovat analogicky s vědeckým postupem při poznávání minulosti:

Heuristika (vyhledávání a shromažďování historických pramenů a literatury)

- práce s učebnicí, texty, atlasy spočívající ve vyhledání potřebných dat a faktů (pramenů), vztahujících se k danému tématu/tematickému celku

Kritika (zjišťuje pravost, hodnověrnost a především použitelnost pramenů)

- analýza argumentů (nalezení tvrzení a porovnání jejich zdůvodnění a doložení)
- určení vhodnosti dat relevantních pro splnění úkolů

Interpretace (výklad pramenů, utřídění dat, vytváření systémů a přehledů)

- tvoření vlastních argumentů, myšlenkových map, schémat, časových os, tabulek, dílčích textů

Syntéza (sepsání vlastního díla s použitím pramenů a zdrojů)

- prezentace, poster, argumentační esej, odborná práce, ...

Učební plán předmětu

Ročník	I.	II.	III.	IV.
Týdenní dotace v hodinách	2	2	4	4
Závaznost	povinný	povinný	volitelný	volitelný
Počet hodin za školní rok	68 (37/31)	68 (37/31)	136 (74/62)	106 (74/32)

B) Organizace výuky

Vyučovací předmět Dějepis vychází z obsahu vzdělávacího oboru RVP G Dějepis vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Výuka dějepisu je rozdělena do dvou hlavních částí. V první části, která je povinná pro všechny žáky školy (první a druhý ročník čtyřletého gymnázia), projde učitel s žáky kompletně celé dějiny – od pravěku po dějiny moderní. Každé téma je uvedeno klíčovým problémem, který je koncipován tak, aby žáci pochopili, že dějiny nejsou černobílé. Během výuky si žáci upevní faktografické znalosti ze ZŠ a současně si je doplní o údaje, které jsou relevantní pro posouzení klíčového problému. Cílem učitele v první části je strukturování dějin, vytváření smyslu dějinných událostí, porozumění příčinám a důsledkům, kladení problémových otázek apod.

Ve druhé, volitelné části (třetí a čtvrtý ročník čtyřletého gymnázia) je výuka koncipována tematicky. Díky větší hodinové dotaci a menším skupinám žáků vzniká větší prostor pro rozvoj klíčových kompetencí (důraz je kladen na k. k učení, k řešení problémů, komunikativní a občanskou) a dalších „studijních“ dovedností potřebných pro hluboký vhled do historických kořenů současných problémů společnosti a světa. Žáci si současně osvojí vědecký přístup k poznávání minulosti a klíčové problémy stanovené v tematickém plánu pro 1. a 2. ročník budou nahlížet v podstatně širším kontextu. Takto koncipovaná výuka dějepisu umožňuje ve smysluplné míře propojovat výuku i s dalšími předměty vyučovanými ve škole. Role učitele se přesouvá do podoby rádce/mentora a mnohem větší prostor náleží žákům, kteří individuálně nebo ve skupinách zpracovávají dílčí kroky v řešení daného tématu. Žáci v jednotlivých tématech řeší specifické otázky, ale základem je znalost dějinných okolností, proto jednotlivá témata skýtají možnost/nutnost „automatického“ získávání nových znalostí, ale zároveň i doplnění chybějících znalostí.

(ŠVP gymnázium J. K. Tyla v Hradci Králové, str. 35-36)

C) Tematické plány

Abychom byli schopni naplnit naši strategii, založili jsme tematické plány na tzv. **klíčovém problému**, který v rámci každého tematického okruhu sledujeme, a **očekávaných výstupech**, které v převážné míře navádí ke kritickému přístupu.

Vzdělávací obor: Dějepis		Ročník: 4.
Tematický okruh	Válka a mír	
Časové zařazení do výuky	16 vyučovacích hodin (II. pololetí)	
Pojmy	Válka, typologie válek, spravedlivá válka, hybridní válka a výčet jejich nástrojů, mírové systémy a jejich instituce předcházející válkám (vestfálský, vídeňský, versailleský a bipolární systém), pacifismus x militarismus	
Očekávané výstupy RVP G	•	
Učivo RVP G		
Rozpracované očekávané výstupy (Bloom)	<p>Klíčový problém: Je válka přirozeným/nutným hybatelem vývoje lidstva? Existuje spravedlivá válka? Je hybridní válka ještě válkou? Je pacifismus utopie a militarismus program? Jak bude vypadat svět za 10, 20, ... X let?</p>	
<p>A) znalost B) porozumění C) aplikace D) analýza E) syntéza F) hodnocení</p> <p>(minimální standard)</p>	<p>A) znalost</p> <ul style="list-style-type: none"> Definuje charakteristické znaky války a jejich možné příčiny Uvede mezníky ve vývoji snah o mírové soužití (globální mírové systémy) od počátku novověku do současnosti <p>B) porozumění</p> <ul style="list-style-type: none"> Na konkrétním příkladu provede typologii války z hlediska času, prostoru, intenzity, použitých metod a motivu Na konkrétních situacích ukáže, fungování nástrojů hybridní války <p>C) aplikace</p> <ul style="list-style-type: none"> Navrhne možnosti, jak čelit hybridním válkám <p>F) hodnocení</p> <ul style="list-style-type: none"> Zhodnotí vybraný válečný konflikt z hlediska teorie spravedlivé války. Zhodnotí účinnost míru účinnosti mírových systémů a identifikuje příčiny jejich překonání. 	
Studijní dovednost:		
Poznámky (materiály k dispozici)	<p>Válka, rámec pro analýzu konfliktu, Zdroj: ŠEDIVÝ, Jiří. <i>Válka: rámec pro analýzu</i> [online]. 27. 10. 2007 [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: https://web.archive.org/web/20071217171906/http://prg.xf.cz/kniha/kap7.htm Snahy o mírové uspořádání světa, Zdroj: DUM GJKT - ZSV_III_29_Mezinarodni vztahy, (upraven pro potřeby výuky blokového dějepisu R. Novákem)</p>	

D) Zdroje

Základním zdrojem pro žáky je řada učebnic dějepisu pro střední školy z nakladatelství Didaktis, která je v rámci učebnic na českém trhu výjimečná právě proto, že se neomezuje pouze na faktografii, ale v bohaté míře poskytuje různé úhly pohledu na dané problémy a často přesahuje i do jiných oborů. Žáci běžně v hodinách pracují i s materiály od pedagogů či nejrůznějšími zdroji na sítích. Vlastní vytvořené materiály i učebnice používají i při rozsáhlejších klasifikovaných pracích (písemné práce, strukturované eseje, tvorba posterů, prezentací atd.).

Koncept maturitní zkoušky

A) Forma, struktura a obsah

Základním problémem nového pojetí maturitní zkoušky bylo zachování co největší svobody a kreativity žáků a současně zajištění objektivizace hodnocení. Proto jsme zvolili závaznou formu a strukturu, na což jsou žáci zvyklí ze státních maturit nebo jazykových certifikátů. Naopak obsahovou část jsme ponechali co nejvolnější. Stačilo sladit tematické okruhy, kterých je ve 3. a 4. ročníku 10 a maturitní témata, kterých je 25. To nebyl problém, neboť k jednotlivým tematickým okruhům jsme přiřadili různý počet maturitních témat.

1) FORMA:

- Žák představí vylosované téma formou ústní argumentační prezentace dle předepsané struktury.
- Délka argumentační prezentace je 15 min. Příprava na „potítku“ v délce 15 min probíhá do strukturovaného pracovního listu. Ten slouží jako podklad pro prezentaci.

2) STRUKTURA:

- Žák zformuluje klíčovou myšlenku/tezi (dále jen teze), která se k tématu vztahuje.
- Žák vymezí časoprostorový a věcný kontext tématu a teze, případně úhel pohledu, ze kterého bude tezi obhajovat.
- Žák charakterizuje/vysvětlí data, pojmy, procesy, osobnosti atd., důležité pro porozumění jeho argumentaci.
- Žák navrhne minimálně 2 argumenty, které podporují jeho tezi, vysvětlí je a doloží důkazy.
- Žák navrhne minimálně 1 protiargument, který bude negovat jeho tezi, ten rozvede a s pomocí faktů/důkazů jej vyvrátí.
- Žák shrne svoji argumentaci, případně ji zhodnotí v závěru.
- Žák vytvoří prostor (min. 3 minuty) pro diskusi/dotazy komise.

3) SEZNAM TEZÍ K MATURITNÍ ZKOUŠCE

- Každý žák, maturující z předmětu dějepis zformuluje ke každému maturitnímu tématu vlastní tezi, kterou bude u ústní maturity obhajovat.
- Seznam tezí přiřazený k maturitním tématům musí nejpozději do 30. 3. odevzdat vyučujícímu dějepisu do předepsaného formuláře (podepsaný žákem).
- Po tomto datu již není možné maturitní teze upravovat ani měnit.
- Seznam je k dispozici u ústních maturit ve dvou kopiích, kdy jedna kopie je k dispozici maturitní komisi a druhou kopii má žák k dispozici při přípravě na maturitu (na „potítku“).

4) MATURITNÍ TÉMATA A TÉMATICKÉ OKRUHY

	Maturitní TÉMA	Odpovídající „tematický okruh“
1	Vznik bipolárního světa (do počátků 50. let)	1) Bipolární svět a jeho rozpad (1945–1990)
2	Studená válka (střety a konflikty v 50. – 80. letech)	1) Bipolární svět a jeho rozpad (1945–1990)
3	Proces evropské integrace (do roku 2004)	1) Bipolární svět a jeho rozpad (1945–1990)
4	Hospodářská/kulturní/technologická komparace SSSR a USA v době studené války	1) Bipolární svět a jeho rozpad (1945–1990)
5	Rozpad sovětského bloku (80. – 90. léta)	1) Bipolární svět a jeho rozpad (1945–1990)
6	ČSR – boj o charakter republiky (1945-1948)	2) Poválečný vývoj v naší zemi (1945–1989)
7	Budování totalitního Československa a jeho krize (do roku 1968)	2) Poválečný vývoj v naší zemi (1945–1989)
8	Období normalizace a konec totality v ČSSR (do roku 1989)	2) Poválečný vývoj v naší zemi (1945–1989)
9	Transformace české společnosti k demokracii (1989–2004)	3) Přejít české společnosti k demokracii (1989–2004)
10	Město a vesnice do počátku novověku a jejich vliv na formování spol.	4) Město a vesnice
11	Město a vesnice od počátku novověku a jejich vliv na formování spol.	4) Město a vesnice
12	Příčiny a důsledky migrací a jejich dopady na proměny civilizací	6) Civilizace, migrace a mezikulturní kontakt
13	Formování koloniálních impérií, spolupráce a střet civilizací	6) Civilizace, migrace a mezikulturní kontakt
14	Podoby dekolonizace v kontextu „Třetího světa“	6) Civilizace, migrace a mezikulturní kontakt
15	Křesťanství a institucionální ukotvení Evropy	5) Křesťanství a Evropa
16	Formování identity obyvatelstva do 18. stol. na českém území	7) Kdo neskáče, není Čech, aneb, kdo je vlastně dneska Čech
17	Od emancipace k nacionalismu 19. století v rámci Habsburské monarchie	7) Kdo neskáče, není Čech, aneb, kdo je vlastně dneska Čech
18	Náš stát a národ ve 20. století	7) Kdo neskáče, není Čech, aneb, kdo je vlastně dneska Čech
19	Odras duchovní (institucionální) složky antické kultury v současné Evropě	8) Rozum, Víra nebo ideologie
20	Odras duchovní (institucionální) složky středověké kultury v současné Evropě	8) Rozum, Víra nebo ideologie
21	Odras duchovní (institucionální) složky renesance a raného novověku v současné Evropě	8) Rozum, Víra nebo ideologie
22	Odras duchovní (institucionální) složky osvícenství a vznik modernity v současné Evropě	8) Rozum, Víra nebo ideologie
23	Revoluce jako nositelka odstraňování nerovnosti	9) Nerovnost ve společnosti a sociální revoluce jako radikální změna ve vývoji společnosti
24	Válka jako akcelerační vývoj lidstva	10) Válka a mír
25	Válka jako legitimní řešení problémů politiky/ekonomiky/náboženství/...	10) Válka a mír

B) Příprava na MZ

Žáci se k maturitě připravují tak, že v rámci každého maturitního tématu si sami identifikují nějaký problém a zaujmou k němu stanovisko. Následně vytvoří tezi, kterou doplní o historický kontext, klíčové pojmy, které jsou důležité pro následnou argumentaci a případně i úhel pohledu ze kterého chtějí problém řešit. Následně formulují a dokazují dva afirmační argumenty a jeden negační včetně jeho zpochybnění.

Historický kontext a klíčové pojmy ověřují porozumění maturitního tématu v obecných souvislostech a argumenty společně s důkazy schopnost kritického přístupu ke konkrétní problematice.

Příklady tezí vytvořených žáky:

11	Město a vesnice od počátku novověku a jejich vliv na formování spol.	Venkovský svět se ve východní Evropě neproměňoval. Obyvatelé města byli více otevření světu než obyvatelé venkova. Urbanizace v 19. století zintenzivnila spor mezi Čechy a Němci Industriální revoluce změnila strukturu společnosti
1	Vznik bipolárního světa (do počátku 50. let)	Demokratické velmoci zadržovaly šíření komunismu nedemokratickými způsoby. Marshallův plán nepřispěl k rozdělení Evropy. Marshallův plán přispěl rozhodující měrou k rozdělení Evropy. Angažovanost Spojených států v Evropě zapříčinila vznik Bipolárního světa.
Proces evropské integrace (do roku 2004)		Členství USA v NATO je nezbytné. Evropská integrace navazuje na odkaz Podunajské monarchie Vznik OECD stojí na snaze posílení vlivu USA v Evropě. :) Vytvoření evropských politických a hospodářských struktur ve 2. polovině 20. století stabilizovalo Evropu. Evropská unie vytvořila bezpečnější Evropu
24	Válka jako akcelérátor vývoje lidstva	2. světová válka způsobila kulturně společenskou devastaci. Bombardování v Srbsku roku 1999 poukázalo na krizi mezinárodního bezpečnostního řádu. První světová válka posílila emancipační hnutí žen. Válka na Ukrajině vyvolala mezi lidmi vlnu solidarity. Druhá světová válka urychlila vznik evropské integrace. 2sv.válka přinesla mnoho užitečných vynalezů

Abychom eliminovali přirozenou nervozitu při maturitní zkoušce, požadujeme od žáků, aby před vlastní maturitou odevzdali závazný seznam tezí (analogie se seznamem četby při zkoušce z českého jazyka). Současně na „potítku“ mají možnost přípravy do předepsaného archu, ve kterém jsou vyznačeny všechny závazné části struktury maturitní práce.

Záznamový arch „na potítko“

STRUKTURA ÚSTNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY DĚJEPISU – PRACOVNÍ LIST

Pozn.: Žák pracuje s vědomím, že maturitní zkouška z dějepisu trvá 15 minut a čas je třeba funkčně využít.

JMÉNO ŽÁKA:	TŘÍDA:
MATURITNÍ OKRUH:	

1a) UVEDENÍ TEZE, SE KTEROU BUDU PRACOVAT	
1b) UVEDENÍ TEZE DO KONTEXTU MATURITNÍHO OKRUHU A ZAUJETÍ VLASTNÍHO STANOVISKA K TEZI (časoprostorový a věcný kontext, případně paží, ze které budu stanovisko obhajovat)	
1c) VYSVĚTLENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ, KTERÉ JSOU KLÍČOVÉ PRO POROZUMĚNÍ NAVRHOVANÉ TEZE ČI ARGUMENTACE (teorie, osobnost, události, procesy, apod.)	
2a) PŘEDSTAVENÍ A VYSVĚTLENÍ ARGUMENTU, KTERÝM PODPORUJI STANOVISKO, A UVEDENÍ VÝZNAMNÝCH DŮKAZŮ, KTERÉ MAJÍ DOPAD NA STANOVISKO (data/fakta/konkrétní příklady):	
2a) PŘEDSTAVENÍ A VYSVĚTLENÍ ARGUMENTU, KTERÝM PODPORUJI STANOVISKO, A UVEDENÍ VÝZNAMNÝCH DŮKAZŮ, KTERÉ MAJÍ DOPAD NA STANOVISKO (data/fakta/konkrétní příklady):	
2b) NAVRŽENÍ MOŽNÉHO PROTIARGUMENTU, KTERÝ BY MOHL TEZI NEGOVAT, A JEHO NÁSLEDNÉ VYVRÁCENÍ (zpochybnění pomocí důkazů/faktů/konkrétních příkladů)	
3a) ZÁVĚREČNÉ SHRNUTÍ: (zhodnocení dopadů argumentů na tezi, zhodnocení významu problematiky v současnosti, zobecnění problematiky, apod.)	
REAKCE NA DOTAZY ZKUŠEBNÍ KOMISE: (MOŽNÉ PROTARGUMENTY; POŽADAVKY NA UVEDENÍ OBDOBŇNÝCH DĚJŮ, PŘÍKLADŮ; POŽADAVKY NA ZPŘESNĚNÍ apod.)	

Poznámky:

C) Hodnocení maturitní zkoušky

Žáci jsou vedeni (nikoli závazně) k tomu, aby přibližně 5 minut hovořili o kontextu, klíčových pojmech a úhlu pohledu ze kterého problematiku řeší. Dalších 5 minut argumentují a v závěru nechávají prostor pro diskuzi.

Limit pro zvládnutí zkoušky je 40 %. Znamka výborná se uděluje v případě dosažení 90 % a více.

Vyučující v žádném případě nehodnotí vlastní postoj žáka. Stává se, že dva žáci mají protikladnou tezi (viz 2. příklad tezí vytvořených žákem) Hodnotí pouze věcná správnost, a relevantnost argumentů a důkazů.

Hodnotící protokol k maturitní zkoušce z dějepisu

JMÉNO ŽÁKA:		TŘÍDA:	
MATURITNÍ OKRUH:			
1a) UVEDENÍ TEZE SE KTEROU BUDU PRACOVAT		5%	
1b) UVEDENÍ TEZE DO KONTEXTU MATURITNÍHO OKRUHU A ZAUJETÍ VLASTNÍHO STANOVISKA K TEZI (časoprostorový a věcný kontext, případně úhlu pohledu, v jejichž duchu budu stanovisko teze obhajovat)		10%	
5	Vymezení doby	5	Vymezení regionu/úhel pohledu/souvislost s otázkou
1c) CHARAKTERIZOVÁNÍ/VYSVĚTLENÍ ZÁKLADNÍCH JEVŮ/POJMŮ, KTERÉ JSOU KLÍČOVÉ PRO POROZUMĚNÍ NAVRHOVANÉ TEZE, PŘÍPADNĚ ARGUMENTACE (teorie, osobnosti, události, procesy, atd.)		10%	
10	Charakteristika (může být v argumentech) + výběr + výčet		
2a) PŘEDSTAVENÍ A VYSVĚTLENÍ ARGUMENTU, KTERÝ PODPORUJE STANOVISKO K TEZI a UVEDENÍ DŮKAZŮ PODPORUJÍCÍCH JEHO VÁHU/DOPAD NA STANOVISKO K TEZI (data/fakta/konkretizace):		15%	
5	Vysvětlení důkazu	5	Doložení důkazu
5	důkaz se vztahuje k tvrzení		
2a) PŘEDSTAVENÍ A VYSVĚTLENÍ ARGUMENTU, KTERÝ PODPORUJE STANOVISKO K TEZI a UVEDENÍ DŮKAZŮ PODPORUJÍCÍCH JEHO VÁHU/DOPAD NA STANOVISKO K TEZI (data/fakta/konkretizace):		15%	
5	Vysvětlení důkazu	5	Doložení důkazu
5	důkaz se vztahuje k tvrzení		
2b) NAVRŽENÍ MOŽNÉHO PROTIARGUMENTU, KTERÝ BY MOHL TEZI NEGOVAT, A JEHO NÁSLEDNÉ VYVRÁCENÍ/OSLABENÍ (zpochybnění pomocí důkazů/faktů/konkretizace)		20%	
1. zpochybnění teze	5	Tvrzení v negaci popírá tezi	
2. zdůvodnění	5	Fakt/citace/konkrétní příklad + zdroj?	
3. vyvrácení zpochybnění	5	Vztahuje se k negačnímu tvrzení a současně podporuje tezi	
4. zdůvodnění	5	Důkaz se vztahuje k tvrzení a je relevantní Fakt/citace/ příklad+zdroj?	
3a) ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ: (Zhodnocení dopadů argumentů na tezi, ZHODNOCENÍ významu problematiky v současnosti, ZOBEČNĚNÍ problematiky, apod.)		5%	
5	Zhodnocení/zobecnění/kontext ze současnosti s využitím navrhovaných argumentů		
3b) REAKCE NA DOTAZY ZKUŠEBNÍ KOMISE:		20%	